

Siedziba węgierskiego parlamentu

Organizator wystawy:

Muzeum Zgromadzenia Narodowego Węgier,
przy współpracy
Ministerstwa Spraw Zagranicznych i Handlu Węgier
oraz
Węgierskiego Instytutu Kultury w Warszawie

Zdjęcia: György Bencze-Kovács, Márk Mervai, Tamás Wachslér

Materiały na potrzeby wystawy zapewnili:

Muzeum Historii Budapesztu – Muzeum w Kiscell
Węgierskie Muzeum Architektury
Zbiory Fotografii Historycznej Węgierskiego Muzeum Narodowego
Biblioteka Narodowa im. F. Széchényiego
Zbiory Planów i Projektów w Wydziale Architektury Departamentu
Technicznego Biura Zgromadzenia Narodowego

Wystawa powstała w ramach programów specjalistycznych Dyrekcji
Zbiorów Publicznych i Edukacji Kancelarii Zgromadzenia Narodowego,
dyrektor: István Bellavics

Tłumaczenie: Irena Makarewicz

Historia budowy

14 grudnia 1880

Zapada decyzja o wybudowaniu gmachu węgierskiego parlamentu, usankcjonowana Ustawą nr LVIII z 1880 roku.

9 kwietnia 1882

Rozpisanie konkursu na projekt budowy gmachu węgierskiego parlamentu, z terminem składania prac do 1 lutego 1883.

22 kwietnia 1883

Ogłoszenie wyników konkursu: cztery równorzędne nagrody otrzymują projekty autorstwa Imrego Steindla, Alajosa Hauszmanna, duetu architektów: Alberta Schickedanza i Vilmosa Freunda, a także Otto Wagnera i współpracowników, ponadto zakupione zostają projekty autorstwa Emila Förstera oraz duetu architektów: Ferdinanda Fellnera i Hermanna Helmera.

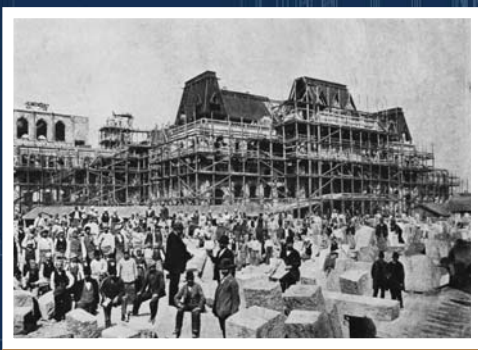
27 maja 1883

Spśród nagrodzonych projektów ostatecznie wybrany zostaje neogotycki projekt Imrego Steindla.

12 października 1885

Rusza budowa.

Historia budowy

6 kwietnia 1887

Zarządza się prowadzenie prac w ruchu ciągłym, przez całą dobę, ponadto do końca września zawieszona się zakaz pracy w niedziele i święta.

11 grudnia 1888

Rozpoczynają się prace kamieniarskie.

5 maja 1894

Odbywa się uroczystość zawieszenia wiechy, jako że nastąpiło osiągnięcie wysokości gzymsu głównego, zwieńczającego ścianę budowli.

8 czerwca 1896

W Sali pod Kopułą odbywa się uroczyste posiedzenie parlamentu z okazji tysiąclecia państwowości Węgier – rocznicy zajęcia przez Węgrów ojczyzny.

31 sierpnia 1902

Umiera architekt Imre Steindl.

8 października 1902

Gmach węgierskiego parlamentu zostaje oddany do użytkowania, Izba Niższa Zgromadzenia Narodowego odbywa w nim pierwsze posiedzenie.

Gmach węgierskiego parlamentu

Gmach parlamentu z wyremontowanym w latach 2012–2014 placem Kossutha

Gmach Zgromadzenia Narodowego, czyli siedzibę węgierskiego parlamentu w Budapeszcie słusznie uznaje się za jeden z najpiękniejszych parlamentów na świecie. Budynek ten ma nieocenioną wartość, jest dumą narodu węgierskiego i znajduje się na Liście Światowego Dziedzictwa UNESCO. To imponujące dzieło w stylu neogotyckim zostało wzniesione według projektu Imrego Steindla, a trwało to 17 lat (od 1885 do 1902 roku). Budowie przyświecał wyraźny zamysł, aby gmach powstał z węgierskich materiałów i przy zaangażowaniu krajowych rzemieślników i producentów, a w elementach dekoracji przedstawiał florę charakterystyczną dla otoczenia Węgier – Kotliny Panońskiej, ponadto aby umieszczone w tym gmachu dzieła sztuki plastycznych przywoływały znaczące wydarzenia w historii Węgier. Ten neogotycki pałac dysponuje imponującymi wręcz rozmiarami: w budowli o długości 265 metrów i szerokości 123 metrów znajduje się 29 bram, umożliwiających pośredni dostęp do 262 numerowanych pomieszczeń. Po ukończeniu był on zaliczany do największych budynków parlamentu na świecie.

Sufit w dawnej jadalni parlamentu, wykorzystywanej na cele reprezentacyjne – do organizowania przyjęć

Węgierska flaga narodowa

Gmach węgierskiego parlamentu

Kuľary parlamentu

Dekoracje

Ceramika

Na fasadzie i we wnętrzach gmachu węgierskiego parlamentu można zobaczyć łącznie 242 figury odwzorowujące całe postaci ludzkie. Wyróżnia się wśród nich 88 rzeźb ceramicznych umieszczonych w pobliżu reprezentacyjnych sal obrad. Te kolorowe rzeźby szkliwione przedstawiają zawody związane z ówczesnym węgierskim rolnictwem i przemysłem, a także nowoczesne miejskie profesje oraz gałęzie nauki. Dzieła te wykonano w posiadającej wyjątkową renomę fabryce porcelany Zsolnay, z materiału zwanego pirogranitem, który w fazie prowadzonych nad nim prac doświadczałnych Vilmos Zsolnay, właściciel fabryki, nazwał masą Steindla – od nazwiska architekta-autora projektu gmachu węgierskiego parlamentu. Pirogranit cechuje się wyjątkową odpornością na kwasy i mróz, nie poddaje się działaniu wilgoci, niskich temperatur ani miejskiego powietrza zanieczyszczonego gazami, dlatego znakomicie nadaje się przede wszystkim do wytwarzania ceramiki dekoracyjnej budynków oraz dachówek. Taka okładzina zdobi również dziesięć wewnętrznych dziedzińców gmachu węgierskiego parlamentu.

Rzeźba ceramika

Elementy dekoracyjne dziedzińców wewnętrznych

Szkło artystyczne

Zgodnie z architekturą gotycką boczne ściany gmachu węgierskiego parlamentu przełamane są kolorowymi witrażami, które powstały przy zastosowaniu jednej z ulubionych technik ozdobnego wypełniania okien, tzw. oprawiania w ołów. W trakcie takiej obróbki kawałki szybek wprawia się w ołowiane szyny, a w efekcie kawałki szkła połączone ramkami tworzą większy obraz. Witraże w gmachu węgierskiego parlamentu to dzieło Miksy Rótha, najsłynniejszego witrażysty swojej epoki, wspólnie z firmą Forgó i wspólnik. W 1896 roku rozpoczęli oni szklenie okien, a cała ta olbrzymia praca trwała pięć lat. Ponieważ witraże nigdy nie wykonuje się na miejscu budowy, lecz w warsztacie witrażysty, przy projektowaniu trzeba brać pod uwagę wiele aspektów: ważne jest to, żeby okna przepuszczały odpowiednią ilość światła, a także to, czy na witraż, który ma być oświetlany z zewnątrz, będą bezpośrednio padały promienie słoneczne, czy ewentualnie znajdzie się on w cieniu.

Witraż z figurami renesansowymi

Witraż z figurami renesansowymi

Dekoracje

Święty Stefan odbiera koronę przesłaną przez papieża Sylwestra, dzieło Zsigmonda Vajdy

Malowidła ściennie

Stanowiące element reprezentacyjnego wyglądu, monumentalne malowidła ściennie i plafony przedstawiają – zgodnie z pierwotnym zamysłem z końca XIX wieku – tysiąc lat historii Węgier, ale swój ślad odcisnęły na tym gmachu również przemiany ustrojowe, które zaszły w XX wieku. W latach 1895–1984 łącznie trzynastu artystów namalowało w gmachu węgierskiego parlamentu osiemdziesiąt sześć mniejszych bądź większych obra-

zów ściennych i plafonów. Malowidła te przywołują pamiętne sceny oraz alegorie związane z niekiedy chwalebna, a niekiedy z tragiczną historią Węgier i światem legend Węgrów. Sklepienie najbardziej monumentalnej przestrzeni gmachu węgierskiego parlamentu, w której znajduje się wejście główne ze schodami paradnymi, ozdobione są dziełami Károlyja Lotza. Obok niego twórcami malowideł byli najczęściej młodzi artyści.

Bogate zdobnictwo roślinne i figuralne na sklepieniach

Malarstwo dekoracyjne

Ściany, sklepienia i części architektoniczne gmachu węgierskiego parlamentu pokryte są licznymi malowidłami ściennymi przedstawiającymi ważniejsze sceny historyczne oraz alegorie, a także malarstwem dekoracyjnym w postaci ornamentów i kompozycji figuralnych. Koncepcja ta powstała na podstawie projektów biura Steindla, a zrealizował ją słynny w tamtej epoce węgierski malarz dekoracyjny Róbert Scholtz wraz z blisko stuosobową pracownią. Powierzchnie ozdobiono odwzorowaniami kwiatów i fauny węgierskich lasów i pól, starając się w ten sposób nadać gmachowi charakter narodowy. Wszystkie te elementy zostały przemieszane z popularnymi w sztuce XIX wieku postaciami mitologicznymi oraz bohaterami z historii Węgier, figurami symbolizującymi gałęzie nauki i sztuki oraz fantastycznymi istotami z bajek, dzięki czemu ogólny obraz stał się bardziej urozmaicony.

Dekoracje

Sztuka złotnicza

Wygląd, rysunek znajdujących się w gmachu węgierskiego parlamentu żyrandoli, bram, balustrad, zamków i klamek starano się zharmonizować ze stylem samego budynku. Wytwory rękodzieła powstałe dzięki ozdobnej obróbce i z wykorzystaniem bogatej ornamentyki roślinnej i postaci zwierząt podkreślają narodowy charakter gmachu. Te przedmioty sztuki złotniczej nigdy nie były dostępne w obrocie handlowym, lecz co do jednego zostały wykonane z przeznaczeniem dla gmachu węgierskiego parlamentu.

Makówki na balustradzie z kutego żelaza
– z warsztatu Gyuli Jungfera

Snycerstwo i meblarstwo artystyczne

Wielkie drewniane sufity i okładziny ścienne w ogromnych pomieszczeniach, drzwi i okna z wykończeniami w stylu neogotyckim, a także meble wykonano z materiału o doskonałej jakości, w większości z dębu sławońskiego. Ze względu na korzystne właściwości estetyczne i techniczne, jak również nadzwyczajną trwałość, ten pochodzący z terenu dawnej monarchii austro-węgierskiej dąb należał do najbardziej poszukiwanych gatunków drewna. Większość ozdobnych rzeźbień wykonano w warsztacie Endrego Théka i Alajosa Michla, mistrzów artystycznej obróbki drewna.

Malowane intarsje na suficie sali posiedzeń

Gmach parlamentu jako „przestrzeń otwarta”

Program dla dzieci w nowym Centrum
dla Zwiedzających

Gmach węgierskiego parlamentu, gdzie obraduje Zgromadzenia Narodowe, funkcjonuje przede wszystkim jako miejsce pracy, zarazem jednak stanowi także atrakcję turystyczną i scenę życia kulturalnego. Codziennie jest tu zarówno działalność posłów i praca osób zapewniających obsługę techniczną budynku, jak również bogata i urozmaicona aktywność kulturalna. Usługi prowadzone na potrzeby turystyki, w tym zajęcia edukacyjne z roku na rok przyciągają do gmachu węgierskiego parlamentu coraz większą liczbę usatysfakcjonowanych chodwiedzających.

Gmach parlamentu jako „przestrzeń otwarta”

Koncert przed gmachem węgierskiego parlamentu